

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemam mesečno K 1-70

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettirvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna pettirvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Cerkvena politika na Portugalskem.

Kakor je morala francoska vlada takozvano separacijsko postavo večkrat izpreminjati in jo deloma natihoma razveljavila, ker ni bila izvedljiva, tako je portugalska republika zdaj že v tretjič svoj separacijski zakon predelala in ga predložila senatu, češ, da je zelo nujen.

Portugalska vlada namerava omogočiti osnovo »kulturalnih društev«, na katere bi pod gotovimi pogoji prenesla cerkveno premoženje in pravico izvrševanja bogoslužnih obredov. Dasi pa izreka postava načeloma popolno ločitev cerkve od države, zahteva § 3., da so duhovniki »republiko naklonjeni«, sicer jih kulturalna društva ne smejo nastaviti, oziroma jih vlada vpokoji, ako so že v službi. Država se torej principielno za cerkev nič ne briga, dejanjsko pa določa, kakšen mora biti duhovnik, da sme svoj posel izvrševati. Toda pustimo to nedoslednost. Naj bo duhovnik v političnem oziru pristaš republike. Toda saj to bi se smelo od te republike, ki izjavlja, da noče tangirati svobode nobene cerkve, zahtevati, da skrbi tudi za zadostne garancije, da bodo res katoličani imeli v rokah bogoslužje in da bo država od duhovnika tudi kanonično usposobljenost zahtevala, če se že briga za njegovo politično mišljenje, ker sicer pride do takih konfliktov, kakor na Francoskem. Katero kulturalno društvo je pravo? Kateri duhovnik je pravi? Postava, ki tega vprašanja ne reši, ljudstvo samo zbega, povzroča konflikte in v vestjo in v oblastjo in ljudi naravnost žene v revolucijo, ako pomislimo, na kako trhljih nogah stoji republika v Portugalu.

V senatu se je velik del senatorjev tej postavi uprl, oziroma zahteval temeljito revizijo. Miranda do Valle je grajal, da hoče vlada tako važno postavo čez noč skleniti. Baretto je povdarjal, da pomenja § 3. novo nasilje nasproti katoliški duhovščini, »tega luksusa pa si ne moremo dovoliti«. De Freitas je zahteval celotno revizijo. — Faustino da Fonseca je naglašal, da duhovnik vladi nima biti nič mar, ako

se je cerkev od države ločila. Alves de Cunha je dejal, da je veliko važnejše vprašanje, če je duhovnik za svojo službo kanonično usposobljen, ker sicer njegova bogoslužna dejanja po katoliškem nauku ali sploh niso veljavna ali pa saj nedopustna. Vlada je svoj načrt vzdrževala, dobila pa je zanj le šest glasov, kar je zelo značilno.

Tudi v poslanski zbornici je prišlo te dni nekaj cerkveno-političnega na vrsto. Portugalska republika je namreč, sklicujoč se na postavbe znanega Pom-bala, vse premoženje kongregacij konfiscirala. Ker pa veliko redov sestoji iz tujih državljanov, so dotične države, predvsem Nemčija in celo Francija, reklamirale, češ, dotična posestva so last njihovih podanikov. Republika je bila zato prisiljena reklamujočim državam predlagati, naj se to vprašanje reši potom mednarodnega razsodišča. Temu je več držav pritrldilo. Vlada se je v zbornici nahajala v nekoliko kočljivem položaju, ker je njeno časopisje izpčetka sploh tajilo, da so se kakšne reklamacije vložile. Vlada je namreč mislila, da bodo tuje države celo zadevo pustile pri miru, a se je zmotila. Celorico Gil je vlado zavoljotega ostro prijel, Julio Martins je dejal, da je Portugalska v notranjem oziru suverenska, da torej lahko sklepa kakršnekoli postavbe hoče. Končno je vlada zmagala, pa tudi ne s posebno veliko večino. O tej stvari se obeta v senatu zanimiva debata.

Mimogrede povedano, ni res, da je portugalska vlada mednarodno sodišče predlagala, ampak so je predlagale inozemske države.

C. kr. državna obrtna šola v Ljubljani.

Na zavodu je bilo v preteklem šolskem letu sledeče število učencev: V Delovodski šoli za mehanično-tehnične (kovinske) obrti: 17. V stavbno-obrtni šoli: 73. V mojsterski šoli za stavbeno in pohištveno mizarstvo: 13. V šoli za lesno in kameneno kiparstvo: 17. Izrednih učencev 7. V risarski in modelirski šoli: 55. Ženski oddelek. V strokovni šoli za perilo in obleko je bilo 14 rednih in 5 izrednih učenk; v oddelku za umetno vezenje 16 rednih in

7 izrednih učenk. V tečaju za izobrazbo učiteljev risanja je bilo 23 oseb. Skupno število vseh gojencev koncem leta je bilo: 228 rednih in 19 izrednih. Od teh je bilo deklic: 37 rednih in 12 izrednih. Število šolskega osebja: ravnatelj, 12 profesorjev in učiteljev, dva nadomestna učitelja, 4 učiteljice, 4 delovodje in 7 pomožnih učiteljev.

Ker se nam zdi ta šola velike važnosti za naše ljudstvo, posebno pa za naša obrtniško-strokovna mesta, na katerih je še veliko tujcev, opozarjamo javnost na sledeče podatke:

C. kr. državna obrtna šola v Ljubljani je delovodska šola mehanično-tehnične, stavbne in umetno-obrtne smeri. Na šoli so nastopni oddelki:

I. Delovodska šola za mehanično-tehnične obrte ima nalogo, pripravljati obiskovalce s sistematičnim poukom teoretično in praktično za njihov poklic tako, da bodo lahko opravljali posle malih obrtnikov, delovodij, monterjev, strojnih risarjev i. dr.

Učna doba traja dva cela letna tečaja.

Sprejme se v vsak tečaj do 40 učencev. Za sprejem se zahteva: Dopolnitev 17. leta. Učno izpričevalo o izučeni mehanično-tehnični ali elektrotehnični obrti pri mojstru ali pa vsaj triletna praksa. Drugega znanja vsaj toliko, kolikor ga zahteva ljudska šola.

II. Stavbno-obrtna šola ima namen, podajati pomočnikom zidarstva, tesarskega in kamnoseškega obrta ono znanje in one spretnosti, ki so podlaga uspešnejšemu delovanju in obrtovanju in jih tudi usposobljati za mojstrske izkušnje.

Stavbno obrtna šola obsega pripravljani tečaj in dva strokovna tečaja, ki trajajo za vsakega navedenih obrtov po pet mesecev (od dne 1. novembra do konca marca). Šola je potemtakem moči dovršiti v treh, odnosno v dveh zimskih tečajih.

Po potrebi se bodo vršili tudi mojstrski tečaji za zidarje, namenjeni absolventom stavbno obrtne šole, ki so ravno pred mojstrsko izkušnjo in se hočejo zanjo še posebej pripraviti. Ta pouk se vrši samo v poletnem semestru in traja 3½ meseca.

Za sprejem v I. strokovni tečaj mora prosilec dokazati: a) da je star 17 let; b) da se je izučil tozadavnega obr-

ta in c) da je dovršil tretji razred kakave strokovne nadaljevalne šole za stavbni obrt. Drugi, ki so zadostili samo prvemu in drugemu pogoju, se pri delitvi pripravljalnemu tečaju.

III. Mojstrska šola za stavbeno in pohištveno mizarstvo nudi mizarskemu pomočniku priliko, da se v svojem obrtu praktično in teoretično višje izobrazi in se usposobi za predelavca, kega obrtovanja. Daje pa tudi mizarskim mojstrom priliko, razširiti in izpopolniti svoje znanje v praktičnem, risarskem in obrtno-trgovskem oziru.

Pouk traja eno šolsko leto. Za sprejem rednega učenca v mojstersko šolo je treba dokazati, da se je prosilec izučil pri mojstru in da je absolvirao obrtno učilnico, ki nadomešča mojsterski uk, nadalje, da je delal najmanj eno leto za pomagajča (pomočnika), oziroma tvorniškega delavca v mizarskem obrtu.

IV. Strokovna šola za lesno in kameneno kiparstvo daje svojim učencem s premišljenim teoretičnim in praktičnim poukom obrtniško, modernim zahtevam primerno izobrazbo v lesnem in kamenenem kiparstvu. Posebno ji je gojiti cerkveno smer ter upoštevati dotične težnje in navade v deželi.

Učna doba traja tri letne tečaje. Absolventi, ki se žele poglobiti v svoji stroki, smejo še četrto leto ostati na zavodu in lahko obdrže svoje morebitne ustanove in podpore.

Ob sprejemu je prosilec dokazati, da je zadostil ljudskošolski dolžnosti, da je dovršil 14. leto svoje dobe.

V. Specijalni (posebni) tečaji za obrtnike, ki se vrše samo ob delavnih zvečer in ob nedeljah, če se zgleda najmanj 15 prosilcev. Tečaji trajajo od 3—4 mesecev po tri ure na teden in so neka predpriprava za razne skušnje. Čas vpisovanja se vsakokrat posebej naznani.

VI. Javna risarska in modelirska šola daje absolventom zavoda, obrtnim pomočnikom, samostojnim obrtnikom in sploh vsem interesentom priliko, da se vadijo in izpopolnjujejo v risanju in modeliranju.

Javna risarska in modelirska šola se začne dne 1. oktobra in se konča zadnjo nedeljo meseca maja.

LISTEK.

Detektiv.

(Iz velikomestnega življenja.)

(Dalje.)

Gospa Katarina je sedaj spoznala, da vsekakor tudi Ivan Pavlovič ni mogel odreči baronovemu povabilu ter se je sprjaznila z mislijo, da bo, kot je šaljivo pripomnila, v četrtek v samotni prejkakala svojo mladost. Ivan Petrovič je nato odgovoril istotako šaljivo z enim svojih dvanajstih dovtipov: »Obeda vam kljub temu ne darujem, milostljiva. Kako pridem jaz do tega? Meni tudi nihče nič daruje. Jaz bom torej svoj del, ako vam je prav, pojedel en dan pozneje, v petek.«

Gospa Katarina je bila s tem zadovoljna. Sla je celo dalje; napravila je zadnji poizkus, da bi vsaj nekaj rešila od svojega četrtega: »Moj mož je dejal, da boste pri baronu podnevi. Na ta način zna biti večer mogoče vendar še prost. Nočem pokvariti igre in tudi ne siliti, vendar če ne bo prepozno, pridete lahko na čaj, da boste delali družbo. Do desete ure bom rada čakala.«

»To je sijajna ideja, milostljiva!« je vzkliknil Ivan Pavlovič navdušen. »Po hudem boju, kakršen tudi bržkone bo, pijem vedno rad še čašo čaja, in boljšega kot pri vas, gospa Katarina, ne dobim vendar nikjer. Tudi ne bo

tako pozno, kakor menite. Na povabilu stoji jasno: od desete do šeste ure. Taka jasna določila so vedno prijetna. Mi bomo že čisto lahko ob sedmi uri pili pri vas čaj in pri tem tudi obenem takoj obrali nekoliko ljudi.«

× × ×

In tako se je tudi zgodilo. V četrtek zvečer — še ni bila ravno sedma ura — sta vstopila oba gospoda pri gospej Katarini ter takoj hotela uveljaviti svoje pravice pri čaju. Bila sta oba zelo dobro razpoložena, zlasti še spod Pardubski, ki sploh ni prišel iz smeha. Proti njegovi resni navadi je pravil nešteto »dovtipov« vsake vrste, ki so morali biti vsekakor izvrstni, ker drugače bi se ne mogel tako glasno in pristržno smejati nad njimi.

Čaj je bil kmalu preskrbljen in zopet so sedeli zadovoljni skupaj v salonu. Gospa Katarina je bila že grozno radovedna in njeno prvo vprašanje seveda je bilo: »No, kako je bilo?«

»O, bilo je imenitno!« izjavil je hišni gospodar, ki je bil najbolj gostobeseden. »V splošnem je bilo videti vnaprej, da bo Skalicki — ah, tisočkrat pardon! — baron Skalicki — počasi se bomo morali na to navaditi — zanimiv preobrat — kaj?«

Ta »zanimiv preobrat« mu je zlasti dopadal; nikakor ni mogel prenehati, smejati se nad njim.

»Določitev ur od desetih do šestih je bila vendar primerna.« obrnil se je

Ivan Pavlovič, med tem ko se je Pardubski smejal hrupno dalje, tiho in s postranskim pogledom nanj k gospej Katarini: »dobro vino napravi človeka veselega!«

»Da je torej baron Skalicki,« pričel je Pardubski zopet govoriti, »hahaha — izborno — kje sem pa pravzaprav ostal, kaj pa sem hotel povedati?«

»Da se baron Skalicki ne pusti opehariti!« pomagal je Pavlovič, ki je v splošnem znal veliko več nesti kot njegov spoštovani prijatelj.

»Res — izborno — to je bilo! Torej vse izredno, fino, v velikem slogu, seigneurial — dobro povedano — kaj?! — Možakar ume živeti in sprejemati goste. In zabavali smo se — famozno! Še sedaj se moram smejati.« — In smejal se je znova. »Najboljše je bilo — ti bi morala biti zraven, Katarina — kako nas je Ivan s svoj detektivsko znanostjo hotel potegniti in kako se je potem skrčil, ko je prišel policijski komisar dr. Vesel. Sedel je kot kup nesreče. Tako se je še malokdaj blamiral kak Evropejec.«

Pardubski se je tresel od smeha, ko je mislil na to, gospa Katarina pa je širila oči. Kaj?! Tu je bilo tudi nekaj kriminalnega?! To je vendar čudno! Kamor pride Pavlovič, je nekaj. Bila je zelo radovedna za podrobnosti, ni pa imela posebnega zaupanja v pripovedovalno umetnost svojega soproga, zlasti pri njegovi momentani veselosti. Obrnila se je torej do Pavloviča, naj pripoveduje.«

»Ne bo ti hotel mnogo povedati, Katarina,« je posegel vmes Pardubski, »kajti topot je žalostno pogorel. Zasnova je nekaj, da bi pogorel tudi dr. Vesel. Ta pa je bil premeten in je pravega takoj zagrabil. Ti bi morala videti Ivanov obraz. Bilo je naravnost božansko!«

»Ali je res, Ivan,« vprašala je gospa Katarina, »da ste imeli enkrat smolo?«

»Nasprotno, milostljiva, srečo sem imel. Bres nekoliko sreče pri moji stroki sploh ne gre.«

»In vendar neuspeh?«

»Kdo pravi to?«

»Moj mož je vendar ravnokar rekel —«

»On!« Pavlovič je pomilovalno pogledal veselega hišnega gospodarja. »Moj Bog, on pač ne razume drugače, ubožec!«

»Torej povejte.«

»Da, naj le pove,« je pritrldil tudi hišni gospodar. »Radoveden sem, kako se bo tu izvil!«

Ivan Pavlovič je pričel pripovedovati:

»Baron Skalicki si je sezidal, kakor mogoče veste, gospa Katarina, krasno vilo ob periferiji mesta. Ozadje vile tvorijo gozdovi, in ako se človek obrne proti njim, bi mislil, da je v samotni, mnogo milj daleč od hrupnega svetovnega prometa. Pol obrata okoli lastne osi pa je videti bleščečo reko in milijonsko mesto v svojem sijaju pod nogami. Vilo je sezidal Oton Wagner,

Puk se vrši vsako nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne.

Za sprejem zadostuje dokaz, da je prosilec delavec, pomočnik, risar, predelavec ali delovodja v kakem obrtnem obratu ali da izvršuje obrt samostojno. Ako je dovolj prostora, se sprejemajo tudi učenci višjih razredov srednjih šol ali učiteljska.

VII. **Ženska obrtna šola** obsega tri strokovne šole, in sicer za šivanje perila, za izdelovanje obleke, za umetno vezenje. Naloga teh oddelkov je, dekleta in žene v enem navedenih obrtov praktično izučiti, pri čemer naj se obiskovale tudi splošno in v gospodinjstvu izobrazujejo.

Vsaka strokovna šola ima dva letnika, ki traja po 10 mesecev.

Za sprejem v I. razred strokovne šole je potreba:

1. dokazila, da je prosilka zadostila ljudsko-šolski obveznosti;
2. dokazila, da je prosilka dopolnila 14. leto.

Poleg drugih poklicev dosežejo obiskovalci obrtne šole še sledeče uspehe:

Odhodno izpričevalo delovodske šole za meh. tehn. obrti nadomešča dokaz o pravilnem dovršenju učne dobe (pomočniško pismo, ozir. pomočniški izpit) in daje pravico do nastopa in samostojnega izvrševanja dotičnega obrta.

Po službenem pravilniku za osebje, podrejeno c. kr. železniškemu ministrstvu, se za železniške mojstre, zgradbene mojstre, mostne mojstre, delovodje za plinove in električne naprave, za naprave in impregniranje in delavnice, za vozne revizorje, višje sprevodnike, skladiščne mojstre, vozne in telegrafске mojstre, zahteva kot šolska predizobrazba izpričevalo o absolviranju delovodske šole.

Stavbno-obrtna šola daje absolventom možnost in podlago, da napravijo izpite za zidarskega, tesarskega in kamnoseškega mojstra; poleg tega skrajša odhodno izpričevalo tesarjem in kamnosekom predpisano praktično uporabo za eno leto. Absolventje stavbno-obrtnih šol dobe tudi službe železniških mojstrov (poduradnikov) pri c. kr. državnih železnicah. Poštno in telegrafsko ravnateljstvo jih sprejema za stavbne pomočnike; ako napravijo potem predpisane teoretične in praktične izpite, lahko dosežejo službo poštinih oficijantov. Pri sprejemanju imajo prednost prosilci, ki izkažejo daljšo prakso.

Izpričevalo z uspehom dovršene mojstrske šole za stavbno in pohištveno mizarstvo daje pravico do takojšnjega nastopa in samostojnega izvrševanja mizarškega obrta, ako je dotičnik izpolnil splošne zakonite zahteve.

Odhodno izpričevalo strokovne šole za lesno in kameneno kiparstvo nadomešča dokaz o pravilnem dovršenju učne dobe (pomočniško pismo, oziroma pomočniški izpit) in daje pravico do nastopa in samostojnega izvrševanja kiparskega obrta v lesu in kamnu.

Na ženski obrtni šoli nadomešča izpričevalo strokovne šole za šivanje oblek in strokovne šole za umetno vezenje dokaz o pravilnem dovršenju učne dobe (pomočniško pismo, oziroma pomočniški izpit) in daje pravico do izvrševanja krojaškega, za izdelovanje

torej na prvi pogled nekoliko zmešano, v resnici pa z naravnost rafinirano premišljenostjo in z vsem mogočim komfortom. Umetnost Otona Wagnerja se namreč razlikuje od stavbnih slogov, ki so bili dozdaj v rabi — vi vendar dovolite, milostljiva, da to razložim?

»Ne, Ivan, tega pa prav gotovo ne. Estetika in umetnostna kritika prideti pozneje na vrsto; zaradi mene — jaz bom potem tiho, sedaj pa morate ostati pri stvari.«

»Dobro. Kot estetika se me je vedno podcenjevalo, tega nepravilnega ravnanja sem že navajen. Eno pa smem vendar še pripomniti, namreč, da spada k vili dobro oskrbovan vrt in krasen park.«

»Da, Ivan, to smete.«

»Hvala lepa. To spada namreč zraven k dogodku. Torej Skalicki nas je povabil vsled dvojnega vzroka. Prvič nekoliko, da posvetimo novo vilo, in drugič, da se nam zahvali za naše čestitke. Bilo nas je štirinajst mož, samih intimnih prijateljev, ki naj bi se veselili z njim vsled izkazanega cesarjevega počaščenja.«

»In zakaj samo — gospodje?« vprašala je gospoda Katarina, ki nikakor ni mogla pozabiti te točke.«

»Ker je bil samo še en gospod, on sam, v hiši. Njegova žena, sinovi in hčere so že vsi izleteli — k Severnemu morju, v Pariz, v Švico.«

»To bi mi pa vendar lahko povedali takoj!«

otroškili in ženskih oblek omejenega obrta, ozir. do obrta zlatega, srebrnega in bisernega vezanja.

Tovariši abiturijenti!

Slovenski katoliško - narodni abiturijenti prirede v dneh 27. in 28. julija svoj sestanek v Kamniku. Spored je naslednji: V soboto, dne 27. julija popoldne ob 4. uri 24 minut prihod udeležencev v Kamnik, kjer se vrši sprejem na kolodvoru. Ob 8. uri bo pozdravni večer. V nedeljo, dne 28. julija dopoldne ob 8. uri zbirališče pred »Kamniškim domom«. Ob 9. uri sveta maša v župni cerkvi, nato zborovanje z naslednjimi referati:

1. Katoliško - narodno dijaštvo in njegov poklic. (Ref. tov. Vinko Tavčar, Kranj.)

2. Katoliško - narodno dijaštvo in ljudstvo. (Ref. tov. Ivan Stanovnik, Ljubljana.)

3. Katoliško - narodno dijaštvo in umetnost. (Ref. tov. Narte Velikonja, Gorica.)

V nedeljo popoldne ob 4. uri igra: Fr. S. Finžgar, »Naša kri«. Po igri komerz na vrtu hotela »Krištof«.

Naš abiturijentski sestanek je predpriprava za skupno veliko prireditev katoliškega dijaštva jugoslovanskega, ki se vrši v dneh 1., 2., 3. in 4. avgusta v Ljubljani.

Tovariši! Pohitite v naše prijazno mesto Kamnik, da damo svojemu katoliškemu pripravljanju in svoji mladosti ognja ter se potrdimo v idealnem stremljenju za uresničenje gesla, ki ga vselej pišemo na svojo zastavo:

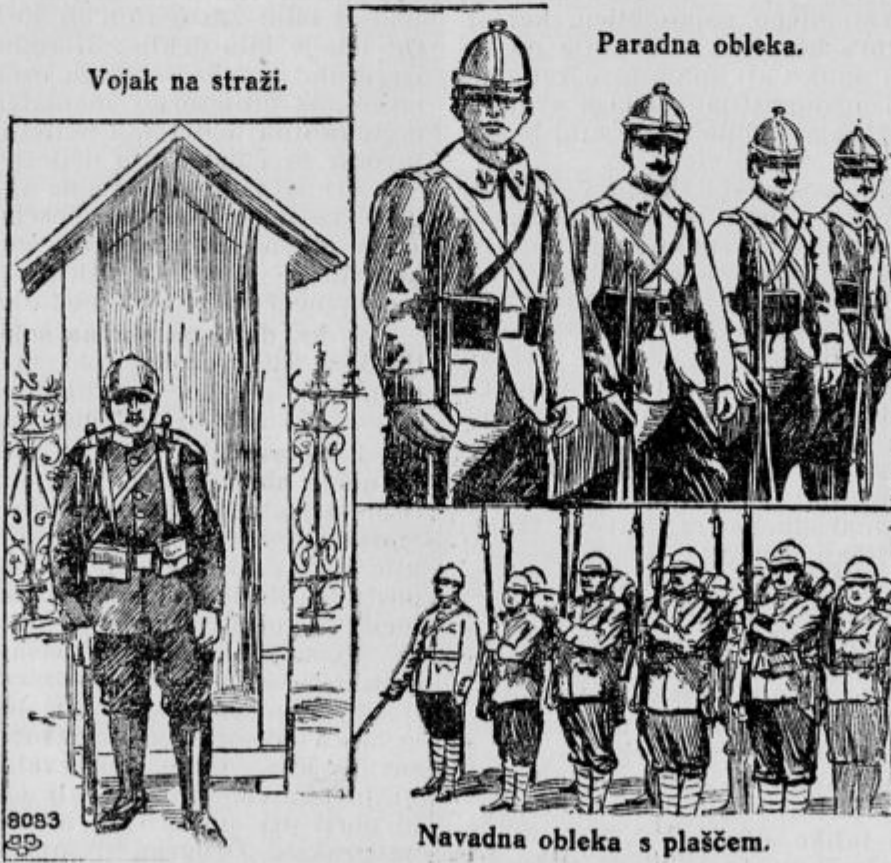
Z Bogom za narod!

Za pripravljalni odbor:

Ivan Stanovnik, l. r.
predsednik.

Silvester Kranjec, l. r.
tajnik.

NOVE FRANCOSKE VOJAŠKE UNIFORME.

Pri zadnji paradi pariškega vojaštva so zbujele pozornost zlasti nove uniforme pehote, ki so bile narejene po načrtih slikarja Detaille. Dve stotnji ste bili v modro-sivih, dve v sivo-zelenih in dve stotnji v paradnih uniformah. Pri vseh teh oddelkih so bile hlače rdeče, a bedra povezana z gamašami pri častnikih kot pri navadnih vo-

jakih. Modro-sivo ali sivo-zelena paradna suknja ima na rokavih rdeče našive in je ravnotako obrobljena kot pri pruski pehoti. Nove so za pehoto paradne čelade, ki so zelo podobne čeladam ognjegascem. Naša slika kaže več vrst uniform, kakoršne bodo sedaj uvedli na Francoskem.

PRVO NOVAČENJE PO DOLOČILIH NOVE BRAMBNE POSTAVE.

Danes se izdajo določila, ki jih obsega prvi del brambne postave glede na izpopolnitev skupne armade, vojne mornarice in deželne brambe. Ostali deli dosedanje brambne postave ostanejo v veljavi začasno, dokler se ne izda drugi zvezek prvega dela brambnih postav. Komisije za novačenje morajo do glavnega novačenja že zdaj poslovati v smislu nove brambne postave. Ker sodijo, da pokrijejo v letošnjem nabornem letu potrebno število vo-

jaških novincev z mladeniči, ki so popolnoma sposobni za vojaško službo, letos ne nameravajo potrjevati mladeničev, ki bi bili sposobni za pomožno službo. Ker bodo letošnja novačenja precej pozno izvedena, bodo takoj pri novačenju tudi potrjenemu mladeniču naznanili, h kateri četi da je potrjen in dobe potrjenci, izvzemši nadomestnih rezervnikov, pozivnico, kdaj in kje da prično služiti. Enoletni prostovoljci bodo letos nastopili vojaško službo 10. oktobra; k vojni mornarici asentirani vojaški novinci nastopijo vojaško službo 25. no-

»Da, Skalicki, to bi moral takoj povedati!« pritrnil je Pavlovič in tako zvalil prijateljsko vso krivdo na prijateljeva ramena. »Zajutrek je bil napovedan na deseto uro. Zbrali smo se že vsi nekoliko prej in Skalicki nam je pričel razkazovati hišo. Bil je za cicerona in vodil družbo. Jaz sem nekoliko zaostal, ker sem itak že vse večkrat videl. Iz stopnišča sem se kot zadnji iz družbe slučajno ozrl skozi malo okence v predsobo v pritličju, kjer so viseli naši površniki. Zazdelo se mi je, kakor bi v poltemi zapazil bel blesk. Moral sem pomisliti. Roka — bel blesk — tu je moral nekdo z enega naših površnikov ukrasti srebrno cigaretnico.«

»Stoj, tu sem ga pa zasačil, Katarina!« posegel je vmes Pardubski s posebnim zadovoljstvom. »Ne verjemi mi! Nam je vse drugače pripovedoval. Nam je rekel, da je cigaretnico ukradel sam, da bi s tem pripravil past komisarju dr. Veselu.«

»To sem vsekakor rekel, ker sem imel svoje vzroke za to. Vi boste pač videli, milostljiva, če sem imel prav. — Pustil sem torej družbo mirno iti po stopnjicah in tekel okoli hiše, da bi svojo interesantno osebo mogel srečati od druge strani popolnoma nesumljivo.«

»Ali se vam je to posrečilo?« vprašala je gospa Katarina.

»Tako kot sem želel, samo Skalicki bi mi skoro prekrižal račun. Zagledal me je skozi okno prvega nadstropja in me poklical ravno, ko sem videl prihajati svojega moža. Skalickemu se je mudilo; jaz bi naj takoj prišel gor, ker je bilo tam nekaj, kar se nisem videl. Rad ali nerad sem se moral povabilu odzvati, vendar pa sem si prej dobro ogledal moža, ki me je tako zelo zanimal. V svoje pomirjenje sem spoznal po njegovi obleki, da spada k hiši. Šel sem torej v hišo z zavestjo, da ga bom pozneje še našel.«

»Da, ampak lepa prilika bi bila vendar zamujena,« je menila gospa Katarina, »ker bi pozneje ne imel mogoče več cigaretnice pri sebi.«

»To je zelo pametna opazka, gospa Katarina. Splošno opažam, da imate mnogo več talenta za plemenito detektivsko umetnost, kot vaš velenjeni gospod soprog. No, šlo se mi ni pa več za cigaretnico, ker so me zainteresirale že druge in važnejše stvari. Odšel sem torej gor. Kar mi je Skalicki hotel pokazati, je bil neki akvarel izredne tehnike — —

»Da, ampak lepa prilika bi bila vendar zamujena,« je menila gospa Katarina, »ker bi pozneje ne imel mogoče več cigaretnice pri sebi.«

»To je zelo pametna opazka, gospa Katarina. Splošno opažam, da imate mnogo več talenta za plemenito detektivsko umetnost, kot vaš velenjeni gospod soprog. No, šlo se mi ni pa več za cigaretnico, ker so me zainteresirale že druge in važnejše stvari. Odšel sem torej gor. Kar mi je Skalicki hotel pokazati, je bil neki akvarel izredne tehnike — —

»Že dobro, Ivan: umetnostna kritika pride pozneje na vrsto!«

»Dobro. Začela sva se torej s Skalickim razgovarjati in zvedel sem, kako izborna slika da je in koliko je veljala. Vse to sem moral prestati, nakar sem napeljal pogovor na to, na kar sem hotel. Ali je videl moža, ki sem ga spodaj srečal.«

»Ej, seveda, to je moj vrtnar — krasen človek!«

»Zakaj krasen človek?«

»V vsakem oziru. Prvič razume temeljito svoj posel. Ako si boste ogle-

vembra, vsi ostali rekruti izvzemši nadomestnih rezervnikov pa 15. oktobra. Nadomestni rezervniki bodo pozvani pod orožje pozneje, najbrže spomladi. V Avstriji bo prideljen eno leto vsaki četrti mož, dve leti pa vsaki peti mož k deželni brambi. Na Tirolskem in Predarliskem bo prideljen deželni brambi eno leto vsak tretji, tri leta pa vsak četrti mož. Na Ogrskem bo prideljen deželni brambi dve leti vsak četrti, eno leto pa vsak peti mož.

HEINOLD V IŠLU.

Včeraj je minister Heinold tri četrt ure poročal cesarju o tekočih poslih. Cesar se je zelo zanimal, kako da se godi grofu Stürgkhu. Heinold je zastopnikom časopisja izjavil, da je poročal le o manj važnih zadevah. Radi se ne končanih pogajanj na Češkem mora opustiti svoj načrt, da bi poletel bival v Išlo. Šele po 18. avgustu namerava nekaj časa ostati v Išlo, a tudi to še ni gotovo.

TISZA SVOJIM VOLILCEM.

Predsednik ogrskega državnega zbora, grof Tisza, je naslovil na svoje volilce odprto pismo, v katerem opravičuje svoje postopanje nasproti opoziciji. Med drugim izjavja Tisza glede volilne reforme: Koalicija je svojčas izjavljala, da je Kristoffyjeva volilna preosnova, po kateri bi volilo 2.600.000 novih volilcev, napad na narod, kako naj se pa mi zadovoljimo z zahtevo sedanje opozicije, ki želi 2.400.000 volilcev. Opozicija ni postavila takih novih kategorij volilcev, ki bi jim brez nevarnosti lahko poverili okroglo število. Glede na dogodke pri glasovanju za brambno preosnovo naglašja Tisza, da je predsednikovo formalno napako pri glasovanju večina odobrila in da je zato ta zadeva definitivno rešena. Tisza nato brani postavni načrt, po katerem naj bi neposlušni poslanci izgubili svoj mandat, in piše: »Le pogledjmo okoli sebe. Ali niso dogodki na Dunaju, kjer so v zbornici tako hitro rešili brambno preosnovo, pokazali, da sem hodil po edino pravi poti, ker sem uničil parlamentarno anarhijo? Postopanje, ki sem je zdaj izvedel, sem že pred 13. leti priporočal.« Končno polemizira z grofom Apponyijem, ker mu očita, da je Apponyi mož, ki se obrača po vetru.

AVTONOMIJA KATOLIČANOV NA OGRSKEM.

Ogrsko bogočastno in naučno ministrtvo izdeluje proračun za leto 1913. in namerava jeseni rešiti načrt o avtonomiji katoličanov, ki je že izdelan in ki ga vlada predloži škofom v odobrenje. Plače duhovnikom se bodo povišale.

KRVAV SPOPAD NEMCEV S ČEHI NA MORAVSKEM.

V Lipniku so se ob slavnosti nekega nemškega pevskega društva spopadli Nemci in Čehi. Ranjenih je bilo več oseb. Mir so napravili orožniki.

VLADARSKI JUBILEJ NEMŠKEGA CESARJA VILJEMA.

Nemški cesar Viljem praznuje 15. junija 1913 vladarski jubilej. Za dostojno proslavo se že zdaj pripravljajo. Cesar je ukazal kovati spominske svetinje, ki se podele državnim uradnikom, častnikom in vojakom. Industrijski krogi nameravajo izdati jubilejsko delo o razvoju nemške industrije, umetniki prirede umetniško razstavo, berlinski magistrat priredi slavnost, nemška vojaška zveza pa ustanovi patriočno darilo.

dali moje vrtove in park, boste že prišli na to, kak biser je to.«

»O tem sem se že deloma prepričal — in drugače?«

»Glavna stvar — zvest kot zlato! Nekoliko od rok in osamljena je vendar vila. Vsa moja družina je odšla, jaz sem sam v hiši. Sploh pa nisem bil nikoli velik junak. Tako bi sam v vili ponoči ne mogel zatisniti nobenega očesa, in zaradi tega pustim spati, odkar sem sam v vili, svojega vrtnarja pri sebi v sobi. Od tega časa spim sijajno. Le pogledjte, ko boste prišli na vrt, njegove roke. Ako bi temu prišel v roke kak vlomilec, bi se mu ne godilo dobro!« Jaz sem se odstranil, kakor hitro je bilo mogoče, da bi poiskal vrtnarja. Dobil sem ga pri delu na vrtu in tu sem preživel celo uro pravega veselja. Imel sem res izredno srečo, da sem se mogel razgovarjati z najboljšim ničvrednim roparskim morilcem, o katerem ve poročati naša kriminalna kronika.«

»Razumem, to mora biti posebno prijetno!«

»Tako je, milostljiva. Samo redkokdaj se kaj takega zgodi. Priznam, da sem imel pri tem srečo. Ta pa mora biti povsod, tudi pri mojih poslih. Bilo bi naravnost brezupno, ako bi ne imel ob priliki nekoliko sreče.«

»Kako pa ste vedeli takoj, da imate opraviti z roparskim morilcem, in potem — ljudje, o katerih se ve, da so roparski morilci, ne letajo kar tako okoli?!« (Konec prihodnišč.)

ZVEZA RUSIJE Z JAPONSKO.

«Times» poročajo iz Peterburga, da je malone že sklenjena zveza Rusije z Japonci. Rusi prepuste Japoncem južno Mandžurijo, Japonska se pa zaveže, da podpira v slučaju vojske Rusije.

ZMEDE V TURČIJI.

Korespondenčni urad poroča iz Carigrada, da je demisioniralo turško ministrstvo radi težav, ki so nastale vsled imenovanja Mahmud Muktar paše za vojne ministra, katerega pogoji glede na Albanijo niso bili sprejemljivi. Ta brzojavka se je oddala v Carigradu že 16. julija, ekspedirana je pa bila šele 17. julija. — Mladoturški krogi trde, da je ostalo 80 odstotkov turških častnikov zvestih mladoturškemu odboru. — Neki aktivni turški general zagotavlja, da so se vse posadke v Rumeliji od albanske meje do Djalatje odločile svojemu prvemu ultimatu, ki je zahteval, da odstopi vojni minister, pustiti slediti še en ultimatum, ki zahteva, da mora še pred 24. t. m. odstopiti celotno ministrstvo. Če se to ne zgodi, odrinejo vojaki pred Carigrad. (Turško ministrstvo je že odstopilo, ker se je najbrže ustrašilo grožnje armade.)

SENZAČNA ODKRITJA O ČRNOGORSKEM KRALJU.

Belgrajski listi objavljajo senzačne članke, ki jih je inspiriral neki iz Cetinja v Belgrad pobegli bivši črnogorski minister. Kralja Nikolaja dolži bivši črnogorski minister, da ima velik talent izrabljati Avstro-Ogrsko in Rusijo kot svoji molzni kravi. Obe državi ste mu dajali denar. Kralju Nikolaju je izplačala Rusija od leta 1878. do leta 1902. 47 milijonov rubljev (približno 160 milijonov kron). Teh milijonov pa ni kralj porabil za državne potrebe, marveč za svoje zasebne namene. Bivši ruski finančni minister grof Witte je svojčas zahteval, da naj mu predloži račun o porabljenem denarju. Nikolaj je naložil velike vsote v inozemskih bankah. Nadalje trdi bivši črnogorski minister, da je podarila Nikolaju tudi Avstro-Ogrska večjo vsoto. — Tem senzačnim odkritjem se mora pristaviti, da jim ne gre v polni veri, ker Srbi bi radi strmoglavili črnogorskega kralja, Črno goro pa priklopili Srbiji, da razširijo tako svojo državo do morja in zapro pot Avstriji na Balkan. Dunajsko časopisje najodločnejše demontira srbsko poročilo in izjavlja, da je porabil črnogorski kralj podpore, ki jih je dobil, za kulturne in gospodarske potrebščine Črne gore.

Dnevne novice.

— **Županska zveza v Vipavi.** Vipavska dolina ima sedaj z izjemo dveh občin samo pristaše S. L. S. za župane, ki so si zasnovali nepolitično župansko zvezo, katere ustanovni šod se je vršil včeraj. Deželni odbor je odposlal na zborovanje občinskega referenta dr. Pegana in podravnatelja deželnih uradov dr. Zbašnika. Shodu je predsedoval župan Uršič. Udeležili so se ga vsi župani z izjemo dveh. O pomenu in namenu snujoče se zveze je poročal dr. Pegan. Shodu je prisostvoval seveda tudi vipavski župan poslanec Perhanc. Župani so soglasno sklenili, da se odpošlje deželnemu glavarju kot najvišji avtonomni osebi v deželi udanostno brzojavko.

— **Zanimiv donesek k debati o Aškercu.** Naši liberalci imajo kakor bog Janus dva obraza. Obračajo ju, kakor je vreme: enkrat so zelo verni in za krščanstvo vneti, drugokrat pa napovedujejo katoličanstvu boj do noža in proslavljajo portugalske razmere. Glede rajnega Aškercera so prav tako postopali. Ko je pesnik umrl, sta tako »Narod« in »Dan« pisala, da je z njim preminul svobodomislec, se jezila, da mu je usmiljenka križ v roke potisnila in razglašala smrt kot popolno uničenje, češ, za Aškercem bodo le njegova dela ostala in podobne svobodomselske fraze. Zdaj pa so se liberalci nekoliko premislili. Ker bi namreč tako proslavljanje Antona Aškercera utegnulo veliko ljudi od njegovih pesmi odvracati, obenem pa tudi pasti na liberalno stranko očitek, da je popolnoma brezverska, kar recimo pri volitvah nikakor ni koristno, začelnajo zdaj pri Aškercu iskati sledi krščanstva. In tako je prišlo, da je včerajšnji »Narod« objavil iz peresa H. F. S. neke spomine na Aškercera, v katerih beremo: »Pa še nekaj se mi zdi zelo važno opomniti na razne časnikarske pisarije. Bilo je tisto leto, ko je vlada na Francoskem pobirala križe iz šol in sodnih dvoran. Govorila sva o tej stvari z njim. Aškerc je dejal, da je tamkaj že kaj takega možno, a pri nas bi to ne bilo dobro, niti možno. Isto sem obsojal tudi jaz ter opomnil, da je na slovenskem lepa navada, da skoraj v vsaki hiši in družini najdeš križ! Jaz sem nato dejal, da obžalujem, da nimam tudi kakega lepega srebrnega ali sličnega umetniško izdelanega križa doma, — pa da si ga bom že radi dece nabavil. Aškerc

mi je nato rekel: Jaz ga imam, in še lep in velik križ! Nisem bil v Aškercem domu, zanima pa me inventar in mislim, da se bode tisto razpelo našlo med Aškercovo zapuščino. Tako se bo potrdilo dejstvo, čeprav je bil svobodoljubljen, vendar ni bil brez »Boga«! Tudi Krista je častil, čeprav po svoje. Aškercu v čast moram opomniti glede »Svobodne misli« in drugega le še toliko, da je res nosil po shodu v Pragi podarjeno ovratno iglo (zaponko) par let v podobi »mačehe« na vratnici. Zadnjih par let pa, ko sem bil skoro vsak mesec z njim skupaj, je nisem nikdar več videl! Vprašal ga nisem, kam jo je dal — a jaz mislim — kakor je šel mož zadnje čase globoko vase — in jo svojevoljno odložil! Zato se mi malo čudno zdi neko poročilo (v »Danu«), češ, da je, ko je rajni Aškerc prihajal razvedrila iskati v Trst, kar je tudi meni znano, nosil ravno tamkaj »mačehe« kazat? Vsaj so vendar tukaj ljudje v njegovi bližini, kateri so ga vsak dan pred očmi imeli, a tudi meni potrdili, da niso že zdavnej več opazili, niti videli niste igle pri njem! — Kaj sledi iz tega? Da je Anton Aškerc kljub temu, da je v svojih pesmih oznanjal naravnost atheizem, ozioroma pantheizem, in katoličanstvo pa krščanstvo sploh z največjo zagriženostjo napadal in celo grdo sramotil, ohranil eno iskrico spomina na Boga in Kristusa in zato smemo upati, da se ga je Bog tudi usmilil, ko je imel rajnik stopiti pred vrata večnosti. Kar pa se liberalnega časopisja tiče, ve vsak, kako se je veselilo, ko so na Francoskem križ iz šol metali in na Portugalskem duhovnike pobijali. Vsak še pomni, kako je liberalni poslanec za razporoko glasoval in tudi ni še nobeden pozabil, kako je »Narod« dan po Aškercovi smrti tajil neumrjnost duše, češ, človek je le višje razvita žival, duša pa le snovanje možgan. Naj torej zdaj »Narod« o Aškercu priobčuje še tako pobožne spomine, svojega hinavstva in hinavstva svoje stranke s tem ne zakrije.

— **Poljaki na evharističnem kongresu.** S Poljske je udeležev evharističnega kongresa: 2 nadškofa, 8 škofov, 400 duhovnikov in 2000 drugih oseb.

— **Francosko svobodomiselnost propada.** Vsake slave na svetu je konec. Tako se nagiblje zdaj k zatonu tudi francosko svobodomiselnost. Proporna volivna reforma je njen nagrobni zvon. Vrtega se pa tudi že sliši, da hoče francoska vlada obnoviti diplomatsko zvezo z Vatikanom, zlasti zaradi Maroka, koder nujno rabijo duhovščine. Da svobodomiselnost petelin čuti, kako se nagiba večer, pričča med drugim tudi »Neue Freie Presse«, ki piše: »Ne da se tajiti, da pomeni glasovanje o propornem volivnem sistemu pojevanje stare antiklerikalne bojevitosti. Svobodomselnost radikalna stranka propada. Socialni demokrati so se združili z desnico, da propad radikalizma pospeše. Tako se utegne zgoditi, da se najde večina tudi za to, da proticerkveno postavo Waldeck-Rousseaujevo, Combesovo in Clemenceaujevo umakne. Taka reakcija se ne ustavi lahko in morebiti bo segla še delj, kakor zdaj sama namerava.« — Francozi so se pač frazerstva »svobodne misli« naveličali in izprevideli, da je boj zoper vero in cerkev narod le oslabil.

— **Imenovanje.** Odbor c. kr. kranjske kmetijske družbe je imenoval v zadnji seji družbinega uradnika Antona Bukovica za kancelista.

— **Glavni vojaški nabori** se prično letos v ponedeljek, dne 12. avgusta ter morajo biti končani do 5. oktobra.

— **K slavnosti orlovske godbe v Selch** se vabijo vsa društva katoliških organizacij dne 28. julija. Veselica na imenovanju dan se prične ob 3. uri popoldne ob lepem vremenu na travniku g. Tavčarja, ob slabem vremenu v društvenem domu. Prireditelj otvori z nagovorom g. drž. in dež. poslanec Franc Demšar. Nato sledi: godba, petje srečolov, šaljiva pošta, koriandoli in dr. V štirih paviljonih bodo stregle udeležencem gospe in gospodične v narodni noši. V pokritje velikih stroškov za instrumente, vabi k najobilnejši udeležbi pripravljalni odbor.

— **Nesreča v idrijskem rudniku.** Iz Idrije nam poročajo: Dne 17. t. m. zjutraj je ubilo v jami paznika Lovra Brumen. Pregledovala sta jama s tovarišem in šla iz 9. polja na 7. Brumnu se zdi, da voziček, ki pelje iz jame na kviško, nekaj ropota. Nagne se navzdol, da bi opazil vzrok. Takrat pa ravno dvigne voziček na kviško, zadene nad ustmi glavo in jo odtrga. Tovariš začetkom še vedel ni, kaj se je zgodilo. Brumen mu je padel pred noge; menil je, da mu je le slabo postalo. Šele, ko opazi, da je sam po prsih ves krvav in da so na nogi ostali možgani, spozna, da je tovariš bil takoj mrtev. Mož je bil šele 44 let star, zvest in natančen v svoji

službi. Bil je tudi odločen pristaš S. L. S. Naj v miru počiva! Zapusča vdovo in sina, ki je sedaj pri vojakih.

— **Poslovil se je od Novega mesta** dvorni svetnik g. Trenz, bivši predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu. Odpotoval je v Ljubljano, kjer hoče zauživati zaželjeni mir. Njegovo stanovanje v Skabernetovi hiši je prevzel finančni svetnik Lončar, Lončarjevo stanovanje v Ljubljani pa g. Trenz. Dvorni svetnik Trenz je bil zelo priljubljen uradništvo in meščanstvu. Priprosto je občeval v meščanskih družbah. Ljudstvo ga bo ohranilo v prijaznem spominu.

— **Nesreča z bicikljem.** Iz Idrije poročajo: Ponesrečil se je rudniški nadkomisar Kropač, ko se je odpeljal na dopust. V ponedeljek zjutraj se je podal sam s kolesom do Sv. Lucije, a družina njegova se je peljala v kočiji za njim. Namenjeni so bili štiri tedne prebiti v svoji domovini na Češkem. Vozil je bolj naglo in na nekem ovinku že blizu Sv. Lucije je nagloma prišla nasproti cerkljanska pošta. Misli se je hitro ogniti na stran, a kolo je zadelo ob cestni kamen in g. nadkomisar je zdrknil s kolesa in padel tako nesrečno, da si je zlomil levo rebro in hudo poškodoval levo nogo. Vsa družina se je radi tega vrnila z avtomobilom v Idrijo, kjer bode pri bolniku imela nepričakovano žalosten dopust.

— **Nova slovenska cerkev v Ameriki.** Rev. J. Solnce je sezidal krasno novo cerkev sv. Neže v St. Paulu, Minn. Krasna stavba je posneta popolnoma po cerkvah, kakoršne imamo na Kranjskem. Glavna vrata in osrednje je jako podobno onemu na Brezjah. Cerkev bo blagoslovil mil. g. nadškof Ireland, ki bo imel tudi slavnostni govor. Slovesno pontifikalno mašo bo ob tej priliki imel mil. gosp. škof Trobec, bivši župnik te cerkve.

— **Imenovanje.** Minister za javna dela je imenoval inženirja Ivana Pacaka v Novem mestu za nadinženirja v državni gradbeni službi na Kranjskem.

— **Železniška nezgoda.** Iz Sarajeva poročajo, da je med Visokim in Rapičim skočil iz tira voz s premogom, vsled česar je bil promet na progi Brod—Sarajevo za več ur onemogočen. Človeških žrtev ni bilo.

— **Avstrijski Slovani in ljudsko štetje.** Slovenci torej pri ljudskem štetju niso nazadovani, dasi je mnogo Slovencev zatajil »občevalni jezik«. Slovencev so našli v Avstriji 1.252.940 (pred 10 leti 1.192.780) in 768.422 Srbohrvatov (pred 10 leti 711.380). Od zadnjega ljudskega štetja, ki je bilo l. 1900, smo se torej Slovenci pomnožili za 60 tisoč 160 duš, torej za 5,4%. Pri zadnjem ljudskem štetju smo se nahajali glede napredovanja na zadnjem mestu, sedaj so pa na zadnjem mestu Rusini. Na Kranjskem je Slovencev 490.978, Nemcev 27.915 (za dva odstotka manj kot leta 1900), na Štajerskem je Slovencev 409.684 (za skoro 1,8 odstotka manj kot pred 10 leti) Nemcev 983.252, Na Primorskem je Slovencev 266.614, drugih Jugoslovanov 170.773, Italijanov 356.495, Nemcev 29.077. Na Koroškem so našli po »občevalnem jeziku« Slovencev 82.212, za skoro 4 odstotke manj kot leta 1900. V Celju so našli 4625 Nemcev in 2027 Slovencev, v Mariboru 22.153 Nemcev, 3823 Slovencev, v Ptuj 3672 Nemcev, 602 Slovencev, v Celovcu 25.582 Nemcev, 1761 Slovencev, v Gradcu so našli med 151.781 prebivalci 1050 Slovencev. Slovencev je faktilno mnogo več, kot jih izkazuje uradna statistika. Slovenci napredujemo, dasi bi radi nasprotniki to utajili. O tem, koliko našega naroda pogoltno izseljevanje, o tem pa molče viri. Čehov so našli 6.435.983, za 480.586 več kot leta 1900, Poljakov so našli 3.518.859, za 708.832 več kot leta 1900. ter so se torej Poljaki pomnožili za 16,04 odstotka. Rusinov je 3.518.854, pri zadnjem ljudskem štetju jih je bilo 3.375.576, pomnožitev 4,25 odstotka. Nemcev so v Avstriji našli 9.950.266 (pred desetimi leti 9.170.939, torej so se Nemci pomnožili za 8,49 odstotka), Italijanov so našli 783.334 (pred desetimi leti 727.102, pomnožitev 7,73 odstotka), Rumunov so našli 275.115 (leta 1910. so jih našli 230.963, pomnožitev 6,09 odstotka), Mažarov 10.974 (pred desetimi leti 9.516).

— **Kranjskogorska podružnica S. P. D.** naznanja, da bo imel »Dom na Vršiču« v soboto 20. t. m. že opravljene sobe za prenočevanje in bo tudi že oskrbovan. Vsi planinci se opozarjajo tudi na novo speljano pot na Prisojnik in novo zvezo z nenevarnim slovenskim potom iz Trente na vrh Prisojnika.

— **Tat z revolverjem.** 16. t. m. se je potepal nepridiprav po Zagorici in je v več hišah prosjačil ali pa šel vodo pit. Tako je prišel tudi k Jožetu Bartelju na št. 1, in ker je videl, da ni nihče doma, je odprl omaro in izmaknil za 300 K bankovce. Isti dan pa je v Dragi pri gostilničarju Zajcu razsajal in se bahal z denarjem neki mlad človek. Plačeval je vino in ga izlival

po tleh in slednjič še gospodinji zagrozil s samokresom, katerega je sprožil. Poklicano orožništvo je dognalo, da je to že večkrat kaznovani postopač Martin Zupet iz Zaboršta pri Bučki. Ko so ga preiskali, so našli pri njem še 250 K denarja in več novih srajc, spodnjih hlač, nogavic in kravat. Ker se za njega zanimajo tudi druga sodišča, oddali so ga okrožnemu sodišču v Rudolfovem.

— **Iz merosodne službe.** Ministrstvo za javna dela je uvrstilo pogodbeno nastavljenega merosodnega mojstra Viktorja Zupana v Postojni ad personam med definitivne državne uradnike XI. činovnega razreda.

— **Stavka izvoščkov v Sarajevu.** V Sarajevu so vsled visokih denarnih kazni pričeli stavkati izvoščki in soferji avtomobilov, kar je velika ovira za potnike.

— **Cigan umoril brata.** Iz Sarajeva poročajo, da je cigan Harkič ubil s sekuro svojega brata. Izročili so ga sodišču v Tuzli.

— **Deček umoril deklico.** O tem se nam še piše iz Št. Jerneja: Pretekli petek se je zgodilo tu nekaj tako strašnega, da se vse strahoma povprašuje, kako je kaj takega mogoče! Nekako o pol peti uri popoldne je poslala gospodinja Marija Hrastrar, omožena Jenškovec iz Dobravice št. 19, svojo 13 letno sestrico Angelo na pošto. Nesla je na pošto dve pismi brez vrednosti. Naredi se noč, a deklice od nikoder domu. Prestrašena sestra, — pa oče je tudi pri njej — razpošlje na vse strani ljudi iskat Angelico. Iskali smo po vseh vaseh vso noč, a zaman. V soboto okrog 10. ure dopoldne gre nekdo pod Sajatovo šupo, ki je tik pošte. Zazdi se mu, da od desk zgoraj kri kaplja. Ta in še drugi gredo na snico, gledajo, pa ni nič opaziti. Potem začne organist razkopavati seno, češ, nekaj mora tu biti. Strah in groza! Odgrne le nekoliko sena, pa najde pogrešano dekletce mrtvo in s krvjo oblito. Sedaj prvo vprašanje: »Kdo je zločinec?« Tujec ne more biti. Za tujcem bi dekletce ne bilo šlo. Kmalu se izve, da je bil nekako ob tistem času g. trgovca Valeta trgovski vajenec A. Kopitar, doma iz Krašne, v skladišču poleg pošte. Na večer usodnega dne se je vajenec nekako sumljivo obnašal ter si srajco preoblekel, katero je vrgel pod posteljo. Srajca je bila krvava! Gospod stražmojster je bil prepričan, da zločinec ne more biti nobeden drugi. Fant se je takoj udal. Takoj popoldne v soboto je bila že komisija na licu mesta, vse pregledala ter dognala, da je revico najprej s kladivom pobil, potem oskrnil. Pet smrtnih udarcev so konstatirali. Nepopisna žalost je nas vse prevzela, da se mogla med nami tolika hudobija izvršiti! Deklica je bila pridna in sramežljiva. Lahko rečemo, da je prejela dvojni venec mučenstva in devišva. Vprašanje pa nastane: Kako je mogoče, da je 14letni fantič tako grozno dejstvo učinil? Iz zanesljivega vira vemo to, da ima deček še dobro, skrbno mamico in eno sestro. Študiral je pred par leti v Kranju. Prvega pol leta je l. gimnazijski razred prav dobro izdelal, a drugega pol leta je šel na drugo stanovanje, cigar okoliš je nanj tako slabo vplival, da je koncem leta — padel. Vstopil je potem v neko trgovino v Kranju, iz katere je pa — prostovoljno ali neprostovoljno — izstopil ter prišel pred kakim mesecem v Št. Jernej. Na vsak način bi bilo treba preiskati, kdo je v Kranju tako slabo nanj vplival...? Pri tej starosti, pa taka spridenost, to je nekaj nezasišlanega!

— **Novice iz Hrvaške.** Umril je v Daruvaru na Hrvaškem vpokojeni učitelj Ladislav Matković, star 68 let. Bil je odlični hrvaški pravaš. — V Vinkovcu je umrla soproga podpolkovnika Ana pl. Domac. — S kuhinjskim nožem je zabodel v Zagrebu 52 let stari Gavro Halič 25 let staro Marijo Weble, ker dekle ni nič hotelo čuti o usiljivem starcu. — Novih hiš v Zagrebu se letos gradi 65. — Bivši poslanec Budisavljević je bil obtožen prestopka javnega miru in obsojen na 300 K denarne globe. — Umrila je v Varaždinu gospa Terezija Hojnik, soproga krojaškega mojstra iz Gradca. — Človeško truplo v vodnjaku. V vodnjaku posestnika Šulaka v Varaždinskih Toplicah so našli truplo neznanega moškega. Krog pasu je imel privezано vrv. Truplo je moralo že pol leta ležati v vodnjaku ter je, ko so ga izvlekli, razpadlo na kose. Uvedena je preiskava. — Samoumor dekleta. V Zagrebu so našli v bližnjem gozdiču obešeno 26letno tovarniško delavko Antonijo Pavletič. Dalj časa je živela v skupnem gospodinjstvu z nekim mladim človekom, ki jo je pa sedaj pustil, da se z drugo oženi.

— **V Krapiških Toplicah** je bilo do 13. julija 1916 gostov.

— **Vsestransko vporabljen mlad mož** bi rad sprejel vsako službo. Vporaben je vsestransko. Star je 28 let, samec, vojaščine prost, krepke postave, ima dva razreda gimnazije, izučen knjigoveški pomočnik, večer slovenskega, nemškega in laškega jezika v govoru in pisavi, zmožen

nekaj francoščine, lepega vedenja, jako inteligent. Blagohotne ponudbe na naše uredništvo.

Na Gorjance!

Prijatelji Gorjancev v Novem mestu prirede v nedeljo dne 28. julija (oziroma v soboto, dne 27. julija) ob lepem vremenu izlet na Gorjance. Sveta maša se bode darovala v cerkvi sv. Miklavža ob pol 10. uri. — En oddelek izletnikov pojde peš že v soboto točno ob 3. uri popoldne. — Zbirališče v Kandiji pri Windischerju. Otroci brez varstva s to partijo ne gredo, ker se ne prevzame za nje odgovornost. — Drugi oddelek pešcev pa odrine v nedeljo zjutraj ob 3. uri od mosta ter gre čez St. Jošt na Gabrje. — Tretji oddelek pa obstoji iz vseh tistih, ki so v nogah slabjši; ti se peljejo ob 4. uri zjutraj iz mesta čez Brusnice na Gaberje in zvečer zopet od tam nazaj. Seveda si morajo vozove sami preskrbeti; posamezno ali pa skupno z drugimi. Do pol 10. ure je lahko pač vsak na Gorjancih. Po sveti maši poletijo nekateri na najvišjo točko — k sv. Jeri. Gorjance zapusti kadar kdo hoče in po kateri poti se mu poljubi. Vina bo na gori dovolj, za podzobe pa naj vsak seboj prinese in sicer v izdatnih porcijonih, ker ste lakota in žeja na Gorjancih silno strogi gospodinji. Obveznosti ni v nikakem oziru nobene. Udeleži se pa lahko, kdor hoče. Svoboden naj bode vsak pod milim nebom na Gorjancih. Torej na srečno svidenje!

Primorske vesti.

p Veliki gozdni požari pri Opčini. Pri Opčini so 15. in 16. t. m. divjali veliki gozdni požari, ki so uničili več tisoč kvadratnih metrov mladih nasadov. Bržkone je kdo zažgal iz zlobe.

p V Pulju so našli 30.902 Italijanov, 16.443 Hrvatov, 3524 Slovencev in 2046 Nemcev.

p Pridelovanje tobaka v hrvaškem Primorju. Prihodnje leto se za poskušnjo prične saditi tobak v hrv.-primorskih občinah Bribir, Cirkvenica, Grižani, Ledenice in par drugih. Zemljišča bo meseca septembra pregledala in določila posebna komisija in dala kmetom potreben pouk o pridolovanju tobaka.

p Štrajk zidarjev v Gorici je nehál. Delodajalci so ugodili zahtevam zidarske organizacije, ki jim je izročila svoj čas tozadeven memorandum. Zahteve so bile sledeče: deveturni delavnik poleti, osemurni pozimi, zopetni vsprejem delavskih zaupnikov v službo, odprava akordnega dela, najmanjša plača uro 50 v., za delavce, ki so zidarji nad 5 let, in 46 vin. za one, ki so zidarji nad 3 leta. — V tork zjutraj so bili zidarji zopet na delu.

p Nesrečna smrt vsled opeklin. V soboto je gorela v Lokavcu Gorjupova hiša št. 175. Plamen se je tako hitro širil po vsej hiši, da so ljudje komaj ubežali. 55-letna Marija Gorjup je med zmešnjavo tekla nazaj v hišo, da bi vzela denarnico. Ljudje so ji odsvetovali, a jih ni poslušala. Hitela je, da bi dobila denar, a ga ni mogla najti. Imela ga je pa pri sebi, a je na to pozabila. Vsled strašnih opeklin, ki ji jih je prizadel ogenj v hiši, je morala v žensko bolnišnico v Gorici, kjer je pa kmalu umrla.

p Brata Karla in Josipa Kocijančiča iz Podgore, ki sta bila osumljena umora Josipa Brešana na Kalvariji, so izpustili v sredo iz preiskovalnega zapor, ker brezdvomno nista onadva storilca.

Ljubljanske novice.

Ij Podržavljenje ljubljanske policije. Včeraj sta bila v zadevi državne policije v Ljubljani tržaški ces. namestnik Hohenlohe in tržaški policijski ravnatelj dvorni svetnik pl. Manussi.

Ij Umrl je danes ponoči profesor na II. drž. gimnaziji g. Anton Peterlin v 47. letu starosti. Pogreb se vrši jutri ob 5. uri popoldne z Rimske ceste št. 7 k Sv. Križu. N. v m. p.

Ij Vseučiliška vest. Naučni minister je potrdil sklep proforskega zbora graške univerze, da se imenuje dr. Walter Schmid za privatnega docenta za arheologijo praehistorije in rimske provincialne kulture na filozofski fakulteti v Gradcu.

Ij Osebna vest. Od c. kr. poštne urada Ljubljana 1 sta premeščena oficijanta: Rudolf Fajdiga in pa Rok Grošelj, in sicer prvi k c. kr. poštenu uradu Ljubljana 2, zadnji pa k c. kr. poštenu uradu Bled.

Ij Aškerčeva zapuščina. V torek, dne 23. t. m. ob 9. uri popoldne vršila se bode na Bleiweisovi cesti št. 9 v parterju prodaja v zapuščino Antona Aškerca spadajočih premičnin, na kar slavno občinstvo opozarjamo.

Ij Prisljenec napadel paznika s čevljarškim nožem. Danes popoldne je v prisilni delavnici prisiljenec Ivan Če-

pirno planil proti 42 let staremu pazniku Francetu Šinku ter ga s čevljarškim nožem ranil po obrazu ter mu skoro odrezal uho. Ranjenega paznika so prepeljali v bolnico, kjer mu zašijejo uho. Nevarnega prisiljenca so utaknili pa v zapor, odkoder se bode moral preseliti k deželnemu sodišču.

Ij Število ljubljanskega prebivalstva. Po definitivnem rezultatu ljudskega štetja z dne 31. januarja 1910 je štela Ljubljana 41.727 prebivalcev, med temi 33.846 Slovencev, 5950 Nemcev, 360 Čehov, 290 Italijanov in 95 Hrvatov in Srbov.

Ij Insolventna je postala tvrdka Žabkar. Dolgovi znašajo 290.000 K.

Ij Umrl so v Ljubljani: Veronika Borko, hči jetniškega nadpaznika, 21 mesecev. — Fran Mrak, bivši žagar, 67 let. — Katarina Kobal, čipkarica, 35 let. — Marija Žgajnar, dninarica, 57 let.

Ij Aretacija osivelega cerkvenega tata. Včeraj popoldne se je vtihotapil v Kalanovo gostilno na Poljanski cesti star možki, kjer je ukradel škatuljo, v kateri je bilo 2 K 56 vin. denarja. To pa je opazila domača hčerka, šla za njim in ga pokazala stražniku, kateri je neznanca aretoval. Pri zaslišanju je mož rekel, da je samski dninar Gregor Košnikar, rojen leta 1842. v Kresnicah, a se je takoj skazalo, da je nevarni cerkveni tat Gregor Zerovnik, rojen leta 1842. v Rofolčah, kateri je bil že desetkrat predkaznovan. Pri sebi je imel 40 K 20 vin. denarja, srebrno žepno uro ter verižico. Zerovnik je bil že v svoji mladosti nevaren tat, pri vojakih je imel mnogo kazni. Leta 1885. je bil obsojen v Monakovem zaradi hudo delstva oskrumbe na 14mesečno ječo. Opraviti je imel tudi s sodnijami v Gradcu, Inomostu, Bocu in Solnogradu. V Solnogradu je bil obsojen na dveletno ječo zaradi nekega vloma. Ko je kazen prestal, je potoval v Trst, kjer ga je pa policija kmalu iz mesta izgnala. Leta 1893. je Zerovnik vlomil v cerkev v Zelmljah in ukradel monštranco. Podal se je ž njo proti Trstu, a je bil že v St. Petru po orožništvu aretovan. Obsojen je bil pri deželnem sodišču na osemletno ječo in prisilno delavnico. Ko je kazen zopet prestal, se je podal takoj zopet na »delo«. Kljub temu, da je gluhi in slabo vidi, ima še vedno »staro navado«. Izročili so ga deželnemu sodišču.

Ij Pobegla prisiljenca vlomila. Dne 12. t. m. sta na barju pobegnili prisiljenca 1890. leta v velikovškem okraju rojeni Franc Sikol, po poklicu hlapec in leta 1891. v Krašnji pri Kamniku rojeni Jožef Gril. Glasom orožniške relacije iz Vrhnik, sta oba nujno sumljiva, da sta vlomila pri posestniku Franu Cornu v Podlipi in pokradla dva sukniča, dva telovnika, tri rjave hlače in črn klobuk. V ukradeno obleko sta se preoblekla v nekem grmovju, prisiljeniško pa pustila tam. Orožništvo ju zasleduje.

Ij Vinska pokašnja v deželni vinski kleti pod kavarno »Evropa« je danes zvečer.

MONARHISTI SE ZDRUŽILI OB PORTUGALSKI MEJI.

Iz Lizbone se poroča: Čete monarhistov so se združile ob španski meji. Portugalski republikanski vojaki so zasedli mejo. Neizogibno je, da bodo pristaši monarhije poraženi. (Dozdaj torej še niso!) V obmejnih krajih je aretiranih veliko oseb. Patrulje preiskujejo pokrajino.

Razne stvari.

Služkinja podedovala milijone. V Lucernu je neka služkinja podedovala po nekem umrlem sorodniku, ki je zapustil v Ameriki 25 milijonov frankov, pet milijonov.

Cerkvena posest na smrtni postelji povrnjena. Iz Pariza poročajo: V Lorientu umrlj posestnik Legoff, po mišljenju v življenju radikalec, je pred svojo smrtjo zapustil vso cerkveno posest, ki jo je nakupil, duhovščini svojega kraja.

Nevesto in sebe zastrupil. Z Dunaja poročajo, da je mehanik Ferdinand Rauch sebe in svojo nevesto Emo Janetschek zastrupil v nekem hotelu v Meidlingu s kربولom, ker nevestini starši niso privolili v zakon.

Nov letalni teden pri Aspernu. V seji avstrijske zrakoplovne komisije 17. t. m. se je sklenilo, da se nagrade, ki niso bile izplačane pri zadnji letalni tekmi pri Aspernu, porabi za nagrade pri novi letalni tekmi, ki se jo priredi meseca septembra. Neizplačane nagrade v znesku 17.500 K bodo izročili mestni občini Dunajsko Novo mesto, ki naj preskrbi še nadaljnih nagrad za prihodnji letalni teden pri Aspernu, ki je določen samo za avstrijske letalce.

Kipar Rathauský umrl. Na Dunaju je umrl kipar Ivan Rathauský v 53. letu starosti. Izvršil je svoječasno mnogo vojaških

tipov iz avstrijske armade, ki jih je cesar Franc Jožef daroval v razne namene.

Samomorilci v avstrijski armadi. Na desetisoč mož v avstrijski armadi odpade osem samomorilcev na leto, še enkrat toliko kot na Nemškem. To je strašno. Torej skoro vsak 1000 mladenič postane samomorilec.

Nova zlata polja v osrednji Aziji. V vzhodnem delu Salseana, v ruski centralni Aziji, so odkrili nova zlata polja.

Cela družina umorjena. V Tateresku na Rumunskem je bila v noči 16. t. m. umorjena cela družina popa Nanescu. Eden izmed prijateljev morilcev, po imenu Dulegesu, je izpovedal, da je udri ponoči s svojimi očetom in starejšim bratom v župnišče. Vsi trije so imeli ostro nabrušene sekire. Ubili so najprej popa in njegovo ženo, nato pa njujinih sedem otrok v starosti od 1 in pol leta do 10 let. Grozni čin so izvršili, ker so izgubili neko pravdo proti popu.

Telefonska in brzojavna poročila.

KRANJSKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj, 18. julija. Kranjski deželni zbor je sklican 23. julija na zasedanje.

MINISTER ZA ZUNANJE ZADEVE PRI CESARJU V AVDIENCI.

Isi, 18. julija. Cesar je sprejel danes popoldne ministra za zunanje zadeve grofa Berchtolda v daljši avdienci.

RAZPRAVA PROTI JUKIČU.

Zagreb, 18. julija. Razprava proti napadalcu na Cuvaja, Jukiču, in proti aretiranim dijakom bo koncem tekočega meseca. Poleg Jukiča je zaprtih še 9 dijakov.

ČEŠKONEMŠKA SPRAVA.

Praga, 18. julija. Češkonemška sprava pogajanja teko danes zopet nekoliko gladkeje in se domneva, da bo vendarle mogoče sklicati češki deželni zbor še ta mesec na zasedanje.

ZMEDA V TURCIJI.

TURŠKI KABINET DEMISIONIRAL.

Carigrad, 18. julija. Ministriški kabinet je podal demisijo, ker so nastale z imenovanjem Mahmud Muktar paše velike težave. Na eni strani ga ne marajo Albanci, ki pomnijo njegovo lansko kazensko ekspedicijo, na drugi so pa častniki izjavili, da mora mladoturški odbor tako iz armade kakor iz vlade izgniti, šele potem opusté častniki politikovanje.

Carigrad, 18. julija. Odstop ministrstva je povzročil med mladoturškim odborom veliko presenečenje in osuplost, ker je zbornica še nedavno izrekla kabinetu svoje zaupanje.

Carigrad, 18. julija. V poučenih krogih se zadržuje, da so odstop kabineta povzročili neposredno višji častniki 1. armadnega zbora. Ako bi ministristvo ne bilo demisioniralo, bi bili častniki osebno pri Porti zahtevali odstop.

Carigrad, 18. julija. Sultan je ponudil telegrafično veliki vezirat turskemu poslaniku v Londonu Tevfik-paši. Tevfik-paša je odklonil.

TURŠKI VOJAKI PREKORALI ČRNOGORSKO MEJO IN UBILI VEČ KMETOV.

Cetinje, 18. julija. Od tukaj brzojavljajo c. kr. korespondenčnemu uradu: Blizu Skaderskega jezera so iz bližnje obmejne turške stražnice vojaki jeli streljati na dva črnogorska kmeta, ki sta obdelovala svoje polje, ter ju ranili. Ko so na streljanje prihiteli na lice mesta drugi Črnogorci, so turški vojaki tudi nanje streljali, 9 ubili in 5 težko ranili. Črnogorci, ki so bili neoboroženi, so se umaknili, turški vojaki so pa prekoračili mejo in mrtvece z bajoneti mesarili. Med obmejnimi prebivalstvom vlada veliko razburjenje.

PUSKE IN STRELIVO ZA ALBANSKE VSTAŠE.

Skopje, 18. julija. Severno-albanski vstaši so zopet dobili puške in strelivo, ki se je izkrcalo ob Jadranskem morju.

V ALBANJO DOŠLA TURŠKA OJAČENJA.

Skopje, 18. julija. Tu došli štirje novi bataljoni redne turške armade so zasedli takoj najvažnejše griče v okolici Skopelj.

BITKA PRI PODNJEVU.

Skopje, 18. julija. Iz Pristine poročajo o bitki, ki se je bila med redno turško vojsko in albanskimi vstaši pri Podnjevu. Turki so streljali s topovi. Albanci so izgubili 600 mož.

ALBANCİ POZIVAJO SRBE, DA NAJ SE JIM PRIDRUŽIJO.

Skopje, 18. julija. Albanski voditelj Iza Boljetinac je izdal oklic na prebivalstvo v Stari Srbiji in v Novem Pazaru, v katerem poziva Srbe, da naj se pridružijo njegovim četam. Srbi so sklenili, da se ne odzovejo pozivu.

ČRNOGORCI ZAŽGALI V NOVEM PAZARJU CERKEV.

Skader, 18. julija. Črnogorske čete, ki so iz okolice Kolašina udrele v Novipazar, so zažgale ponoči v Stranjah pravoslavne cerkev, ker jim pop Vladoje Purić ni hotel izročiti cerkvenega denarja. Ko je

cerkev gorela, je pričel Purić z vaščani streljati na Črnogorce, ki so pobegnili. Požar se je razširil tudi na sosednjo šolo, ki je s cerkvijo vred zgorela. Purić je naznanil napad mutesarifu v Sjenicah, ki mu je obljubil denarno podporo in odposlal vojake za črnogorskimi četaši.

BIVŠI DRŽAVNI POSLANEC UMRL.

Lvov, 18. julija. Tu je umrl bivši državni poslanec dr. Fran Tomaszewski.

NEZGODA ADMIRALA.

Fulj, 18. julija. Pri nekem napačnem manevru je parna barkasa, na koje krovu se je nahajal admiral pl. Ripper, obitčala na neki skali in je niso mogli osvoboditi. Admiral je moral prebiti celo noč na barkasi. Šele danes zjutraj je bilo mogoče barkaso iz pečine izvleči.

TYPHUS V DRAŽDANIH.

Draždani, 18. julija. Tukaj se razširja epidemija legarja. Obolelo je že 140 oseb.

PROTI DOLGIM IGLAM.

Dunaj, 18. julija. Tukajšnje ravnateljstvo tramvajске železnice je sprevodnikom tramvaja ukazalo, da ne smejo ženskam, ki nosijo dolge klobučne igle brez zavarovalnih priprav, dovoliti vstopa na vozove.

NESREČA VSLED KRATKEGA STIKA.

Dunaj, 18. julija. V tukajšnji tovarni Roth je pri popravljanju elektriških žic prišlo do kratkega stika, vsled česar so bili 4 delavci več ali manj težko ranjeni.

VELIKA VROČINA V NEW-YORKU.

New-York, 18. julija. V New-Yorku vlada huda vročina. Ponoči je kazal termometer 80 stopinj Fahrenheita. Mnogo oseb je zaradi vročine umrlo. Zlasti velika je postala umrljivost otrok.

NESREČA V TRSTU.

Trst, 18. julija. V ulici Edmondo de Amicis je padel včeraj zvečer iz tretjega nadstropja hiše št. 5 sedemletni Marij Piš, sin železniškega sprevodnika, in se ubil.

DVA SAMOUMORA.

Trst, 18. julija. Včeraj ponoči sta se ustrelila Slovenec Franc Pečnikar, uslužben pri državni železnici, in neki Matej Pinzan, zlatar.

PRVA KOPALIŠČNA VLAKA.

Trst, 18. julija. Danes sta dospela na tukajšnji državni kolodvor prva dva kopališčna vlaka s 796 pasažirji, namenjenimi deloma v Gradež, deloma v Portorose, Lošinj in drugam.

NEWYORSKA POLICIJA OBDOLŽENA SOKRIVDE PRI UMORU.

Newyork, 18. julija. V zadevi umora lasnika igralškega salona Rosenthala doži newyorško državno pravdnštvo policijo, da je umora sokriva in razkriva sledeče nove detaile: Policija je bila pri komplotu soudeležena. Umor se je naravnost napovedal. Nekatere redakcije listov so bile že pol ure pred umorom vprašane, ali je Rosenthal že ustreljen!

LAHKOMIŠLJENA INFANTKA.

Pariz, 18. julija. Znana španska infantka Eulalia, ki je od madriškega dvora izključena, se je od svojega moža, vojvoda Montpensierskega ločila in se hoče omožiti z nekim francoskim žurnalistom.

SVOBODA TISKA NA RUSKEM.

Petrograd, 18. julija. Policija je včeraj prišla v uredništvo »Birševija Vjedomosti« in izvršila hišno preiskavo. Ker niso hoteli uredniki izdati neko uredniško tajnost, so jih več aretirali in odvedli v zapor.

BOGATINKA — ČUDAKINJA.

Dunaj, 18. julija. V Weidlingau pri Dunaju je umrla v visoki starosti vdova baronica Ceschi, ki je živela popolnoma zaprta v svoji vili, zavarovana proti svetlobi. Okna je imela vedno zaprta in v vili si je svetila samo s svečami. Ker je ni bilo dalje časa na izpregled, je policija odprla vilo, našla baronico mrtvo, vse sobe pa napolnjene z različnimi papirji, venci in s svetlimi podobami. Policija je našla cele kupe raznih pisem, med njimi pa veliko številno vrednostnih listin. Začeli so jih zbirati in so našli, da znaša njihova vrednost daleč nad 1 milijon kron. Med drugimi so našli tudi med papirjem in pismi veliko število starih bankovcev, med njimi 17 starih goldinarskih tisočakov, ki so pa sedaj brez vrednosti, ker so že zdavnaj iz kurza. Našli so tudi več oporok, ki pa nobena ni veljavna, ker ali niso podpisane ali pa so drugače nepopolne. V nekaterih oporokah je namenila baronica vse svoje premoženje nekaterim bosenskim samostanom, v drugih pa zopet občini weidlingauski. Celo premoženje umrle baronice, ki je bila stara nad 86 let, znaša nad milijon kron vrednosti, ker je bila tudi lastnica velike štirinadstropne hiše na Dunaju. Cela zadeva vzbuja veliko senzacijo.

POMNOŽENA SRBSKA OBMEJNA STRAŽA.

Belgrad, 18. julija. Srbski vojni minister Putnik je z ozirom na dogodke v Stari Srbiji, Novem Pazarju in v Severni Albaniji ukazal, da se pomonoži ob srbsko-turški meji obmejna straža. Na srbsko-turško mejo so odposlali veliko vojakov, med obmejno prebivalstvo je pa ukazalo srbsko vojno ministrstvo razdeliti orožje in strelivo, da se v slučaju turške invazije vzdrži prvi napad in da se prepreči, da bi hodili albanski vstaši čez mejo.

NOVA VOJAŠKA BOLNIŠNICA V GRAHOVCU.

Belgrad, 18. julija. Artiljerijski major Konstantin Šumanović in njegova žena Darinka sta darovala 60.000 frankov, da se zgradi v Grahovcu vojaška bolnišnica.

SAMOUOMOR NAJLEPŠE RIMLJANKE.

Rim, 18. julija Najlepša Rimljanica, 17-letna Rozina Antonangelli, rojena Piancesti, je skočila v reko Tiberio in je utonila. Usmrtila se je, ker je bil njen mož nanjo strašno ljubosumen, dasi brez pouda.

Koroške novice.

k V Blatu pri Pliberku so pri občinskih volitvah zmagali Slovenci — pristaši Slovenske Ljudske Stranke.

k Za župnika v Melvičah v Ziljski dolini je bil inštaliran č. g. provizor Hafner, vrl Slovenec in vnet duhovnik.

k Podružnica »Slovenske Straže« za Železno Kaplo in okolico je imela pri Sv. Lenartu (v planinah) občni zbor, na katerem je govoril o škofu Slomšku č. g. dr. Gregor Rožman. Pristopilo je nad 50 novih udov k »Slovenski Straži«.

k Celovec. Zanimalo bo bravce »Slovenčev« nekaj podatkov s celovške gimnazije, ki jih posnemamo po letnem poročilu. Poučevalo je na zavodu 27 učnih moči, med njimi dva Slovence. Med letom sta umrla dva profesorja; 20. oktobra 1911 suplent dr. Val. Tscharre, 11. aprila pa prejšnji profesor na zavodu, vladni svetnik dr. J. Sket, ki mu je v letnem poročilu posvetil dr. F. Kotnik nekaj vrst v spomin. — Vzporednice prvih štirih razredov so bile realne; drugo šolsko leto bo torej že pet realnih razredov. Slovenščina se poučuje za Slovence obilgato v štirih oddelkih po dva razreda skupaj, za Nemce sta vpeljana dva kurza. Izmed teh je obiskoval slovenščino v I. kurzu 27, v II. kurzu 12 dijakov. Prosta predmeta sta bila med drugimi laščina in spisna geometrija; telovadba je obvezen predmet. — Dr. J. Sket je volil učiteljski knjižnici svoje nemške znanstvene knjige, podpornemu društvu za celovške gimnazije pa 500 kron. Slovenski osmošolci (9) so delali tudi iz slovenščine maturo. — Na zavodu je 484 učencev, med temi 2 učenki. Po materinem jeziku je bilo 407 Nemcev, 73 Slovencev in 4 Italijani. Katolikov je bilo 434, protestantov 49, 1 pa je brez konfesije. Klasifikacija je sledeča: 87 je odlično sposobnih, 307 sposobnih, 23 v obče sposobnih, 44 nesposobnih, ponavljavni izpit jih ima 18, 2 nista klasificirana. Podporno društvo ima 45.873 K 9 vin. premoženja. Izmed 73 Slovencev je 18 odličnjakov.

k Maturu na celovški gimnaziji je delalo 41 abiturientov, izmed katerih jih je 5 padlo.

k V Slovenskem dijaškem domu, ki ga vodi prelat dr. Martin Ehrlich, je bilo preteklo šolsko leto 17 dijakov, ki so dobro

napredovali; 2 učiteljsčnika imata ponavljavni izpit, drugi dijaki pa so dobro dovršili razrede. Maturu so napravili 3, 1 na gimnaziji, 2 pa na učiteljsču (oba z odliko).

k Živa zgorela. Iz Celovca poročajo 17. t. m.: V gradu deželnega predsednika barona Aichelburga je služkinja Angela Torka skušala zakuriti peč s špiritom. Pri tem pa si je zažgala obleko in je bila naenkrat vsa v plamenu. Vsa pomoč je bila zaman. Čez nekaj minut je v groznih bolečinah umrla.

k V Vrbsko jezero je skočil in utonil deželnosodni sluga Merkuš.

Štajerske novice.

š Matura na celjski višji gimnaziji. V ponedeljek se je končala na celjski višji državni gimnaziji matura. Udeležilo se je je 43+1 kandidat. Slovencev je bilo 16. Napravili so zrelostni izpit izmed Slovencev sledeči osmošolci: Flis Bruno, Gorogranc Martin, Hribernik Jožef, Krajšek Anton (z odliko), Radej Anton, Saje Milan, Šribar Makso, Štiblar Anton, Juhart Fr. (z odliko), Kranjc Janko, Lužar Fran, Mak Ivan, Perc Stanko, Rajh Jurij (z odliko) in Alojzij Štiblar. En slovenski kandidat je bil reprobiran.

š Uboj. V Jurklostru pri Laškem trgu so te dni popivali kmečki fantje. Skregali so se že v gostilni. Ker jih je pa gostilničar spravil iz gostilne, so se stepli zunaj. Pri tem sta se fanta Verini in Kreže lotila Franca Galovška in sta ga z nožem na prsih in po trebuhu tako zdelala, da je dva dni pozneje umrl. Verinija in Krežeta so orožniki že prijeli in izročili okrožnemu sodišču.

š Poizkušen uboj in samoumor. V Raabi blizu Messendorfa na Srednjem Štajerskem je obstrelila 34letna Julija Gaischl svojo tri in polletno hčerko in potem še samo sebe. Dekletce bo menda umrlo. Mati je dejanje storila iz danes še neznanega vzroka.

š Redek slučaj promoviranja. Dne 13. t. m. je promoviral na graškem vseučilišču za doktorja modroslovja topničarski stotnik v pokoju Jaro Parall po dovršenih vseučiliških študijah na graškem vseučilišču. Razen nekega pruskega stotnika, ki je leta 1867. postal doktor modroslovja, je to edini slučaj, da je napravil častnik doktorat iz modroslovja v popolnem obsegu kot glavni predmet. Parall je kot pisatelj na glasu in so njegova dela prevedena v večinoma vse evropske jezike.

š Samoumor vojaka v Gorici. V Gorici se je ustrelil 24letni vojak 47. infanterijskega polka Franc Jevšenak, doma iz Zgornje Bistrice na Spodnjem Štajerskem. Pravijo, da je izvršil samoumor vsled bolezni.

š Surov sin. Iz Celja: Pri posestniku Antonu Čehovinu v Tremerjih živi na prevžitku njegov 90letni oče Blaž Čehovin. Sin je z očetom ravnal zelo surovo. Dajal je očetu kot hrano vsak dan pol litra mleka in kos kruha. Če je sestradani oče prosil sina za jed, ga je sin, mesto da bi mu dal hrane, pretepal. Da bi ubogega moža pred grdim sinovim ravnanjem rešil, je so sed Martin Švarnik celo zadevo naznanil orožnikom. Ko se je nato neki orožnik podal k Čehovinu, je našel starega moža v nekem temnem prostoru ležati do kosti posušenega in sestradanega na kupu gnile slame. Ko je stari mož zagledal pred seboj orožnika, ga je s pozdignjenima rokama

prosil, naj ga spravi v bolnišnico, ker sam vsled slabosti ne more iti. Orožnik je proti surovemu sinu napravil ovadbo in se bo isti moral zagovarjati pred sodiščem.

š Požar. Te dni je uničil požar v Mali Mislinji kmetu Cezarju hišo, v kateri že od meseca marca ni nihče stanoval. Hiša je stala popolnoma osamljena od drugih hiš. Ognja niso takoj zapazili in se vsled tega ni dalo nič rešiti. Ker v hiši ni nihče stanoval in ker tam mimo ne pelje nobena javna pot, je skoro gotovo, da je kdo zažgal. Hišo je cenil Cezar na 2400 kron, zavarovana pa je bila hiša samo za 1000 K.

š Konkurz. Okrožno sodišče v Mariboru je otvorilo konkurz nad premoženjem trgovca Aleksandra Starkelna v Mariboru.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Povprečna v 24 urah v mm
17	9. zveč.	735,7	19,0	sr. szah.	del. obl.	
18	7. zjutr.	734,5	14,8	sl. jug	del. obl.	0,0
	2. pop.	731,7	26,4	p.m.zah.	poč. obl.	

Srednja večerajšnja temp. 18,9°, norm. 19,8°.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 18. julija 1912.

Pšenica za oktober 1912	11,42
Rž za oktober 1912	9,33
Oves za oktober 1912	9,40
Oves za april 1913	9,18
Koruza za julij 1912	9,02
Koruza za avgust 1912	8,96
Koruza za maj 1913	7,62

Hiša V LJUBLJANI, Hrenova ulica št. 16 je na prodaj.

Pismene ponudbe do konca julija t. l. na naslov: 2239

Karol. Pauschin, Ljubljana Wolfova ulica 6.

Sprejmeta se tako 2238

ena ali dve učenki

iz poštene rodbine k ženskemu krojaštvu. Več Florijanska ulica 12, I. nadstr.

Razpis.

Mestna občina Kamnik namerava napeljati električni tok iz električne centrale c. in kr. praharne v Kamniku v mesto in predmestja. Tvrde, ki se zanimajo za to delo, se vabijo, da vložijo tozadevne oferte

do 15. avgusta 1912.

Ponudbi je priložiti 5% varščina, katero mora ponudnik dopolniti na 10% v osmih dneh, ko je bil obveščen v sprejemu ponudbe.

Pri oddaji si pridržijo mestna občina prosto roko.

Pogoje in pojasnila daje mestno županstvo v svoji pisarni na glavnem trgu.

Mestno županstvo v Kamniku

dne 16. julija 1912.

Tovarna za stroje, G. Tönnies, Ljubljana

- Popravljalnica za avtomobile -

Garaže

Pneumatika

Bencin

Stavbni razpis.

Za zgradbo električne centrale v Postojni se razpisuje zmanjševalna dražba zidarstvih, tesarskih, mizarstvih, kovaških in ključavničarskih, kleparstvih, krovstvih, pleskarskih, slikarskih, steklarskih in pečarskih del.

Pismene ponudbe opremljene z 5% vadijem (od nastavljene vsote) naj se vložijo do 25. julija t. l. pri mestnem oskrbništvu v Postojni.

Ponudbe naj se stavijo po jednotlivih cenah za posamezna ali za vsa dela skupaj, vendar v zadnjem slučaju detajlirano.

Načrti in dražbeni pogoji so na vpogled pri mestnem županstvu v Postojni.

Mestno oskrbništvu v Postojni,

dne 15. julija 1912.

P. Dekleva l. r. načelnik.

Učiteljski zbor c. kr. II. državne gimnazije v Ljubljani javlja pretresljivo vest, da je njega zvesti in ljubi tovariš, gospod

Anton Peterlin

c. kr. gimn. profesor VIII. činovnega reda

v četrtek dne 18. julija po kratki bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, v starosti 46 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnika bo v petek dne 19. julija ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta št. 7, na pokopališču k Sv. Križu.

Hudo prizadeti zavod je izgubil s prerano umrlim izvrstnega le za svoj poklic delujočega učitelja, učiteljski zbor vrliga, odkritosrčnega tovariša, mladina za blagor in napredek zelo skrbnega prijatelja, podporno društvo svojega vestnega blagajnika, ravnateljstvo pa svojo zanesljivo in večšo pomožno moč.

Blag mu ostani spomin!

V Ljubljani, dne 18. julija 1912.

2248

Gospod
UBALD PL. TRNKÓCZY
lekarnar

Ljubljani.

Na priporočilo gosp. Medic-a naročil sem bil za poskušnjo 1 zavoj Vašega „Sladin-čaja“. Ker pa je isti zmešan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom mojemu 4 mesece staremu otroku tako ugajal, začela ga je moja žena redno z Vašim res izvrstnim „Sladnim čajem“ (znamka „Sladin“) hraniti in otrok se ga je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas uljudno prosim, pošljite mi po četrti pošiljati takoj še nadaljnih 6 zavojev Vašega „Sladnega čaja“, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.

Škofljiča, dne 12. februarja 1912.

Odlčnim spoštovanjem udani

Vinko Ogorelec ml.,
lesni trgovec.

179

Proda se takoj iz proste roke
pod jako ugodnimi pogoji

Hotel „Jakaz“ v Rudolfovem

v katerem se nahaja restavracija in kavarna, zaloga vina in piva. — V prvem nadstropju so pisarne gradbenega podjetništva Belokranjske železnice. Interesenti, nikar ne zamudite ugodne prilike! Natančneje se izve pri lastniku

2230 Anton Jakaz.

Izredno ugodna prilžnost!

Trgovina

z mešanim blagom, s tobakarno, ter gostilna, vsaka v posebni hiši, se dasta takoj o najem, ker se lastnik umakne v zasebno življenje. Staro mesto, obstoječe že 17 let, dobro vpeljeno v vasi z župnijo. Zelo ugodna prilika za nakup deželnih pridelkov vsake vrste, posebno jajec. Nadatka treba 6000 K. Lastnik G. ROTHEL, Podzemelj pri Meškici, Dolenjsko, pol kilometra od železniške postaje. 2233

Išče se strokovno sposoben učitelj vsega kmetijstva

(ev. vpokojenec) za zasebno kmetijsko šolo. Plača po dogovoru. — Ponudbe na upravnishvo „Slovenca“ pod „Kmetijski učitelj 2214.“

Redka prilika!

V najem se da pod ugodnimi pogoji radi bolezni eventuelno tudi proda

gostilna in trgovina

z mešanim blagom na deželi pri okrajni cesti, dobro obiskana. Letni promet znaša K 100.000. Naslov pove uprava lista pod št. 2188. 2188

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsa 10 vinarjev na teden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po knjižico gosp. župnika Haasea o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dološlje popolnoma zastoj.

2155

Naznanilo prodaje.

Podpisano upravitelstvo konkurzne mase Karla Lenčeta na Laverci prodajalo bude

od 22. julija t. l. dalje

vso konkurzno maso spadajočo in v Laverci se nahajajočo vinsko zalogo na licu mesta iz pruste roke. Na prodaj bo: ca 1800 hl belega in rudečega vina ter črnine, večje število hramnih sodov (Lagergebände) s skupno vsebino ca 1300 hl, nekaj sto transportnih sodov, dalje kletarsko orodje, kakor pumpe, pipe, cevi, itd.; dalje okoli sto steklenic šampanjca in vina v buteljkah, okoli 570 litrov žganja itd. Ob jednem prodala se bude tudi v Zužemberku se nahajajoča vinska zaloga, obsegajoča ca 500 hl belega in rudečega vina ter črnine in ca 50 transportnih sodov na licu mesta. Termini prodaje pa se bodo dogovorno z interesenti za posamezne slučaje določili.

Vsa druga pojasnila daje podpisano upravitelstvo konkurzne mase.

V Ljubljani, dne 8. julija 1912.

Dr. Ivan Tavčar,
kot upravitelj konkurzne mase
Karla Lenčeta na Laverci.

3142

Elektrotehniška delniška družba

prej

1018

Kolben in dr. Praga-Vysočany.

Dinamo stroji, elektriški motorji. Naprave za elektriško razsvetljavo in prevajanje elektriške sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektriške železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst.

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektriških strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje.

Št. 10748.

Razglas.

2224 (3)

Za zgradbo:

1.) vodovoda v Cirkušah, občina Zgornji Tuhinj, okraj Kamnik, na 8680 K 42 h in
2.) zajetja in rezervarja na Selu, občina Zgornji Tuhinj, okraj Kamnik, na 2875 K 20 h proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave. Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen proračuna naj se predložijo

do 3. avgusta t. l. ob 12. uri opoldne

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za 1 krono, doposlati je zapečatene z napisom „Ponudba za prevzete gradbe vodovoda v Cirkušah ozir. zajetja in rezervarja na Selu, občina Zgornji Tuhinj.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razventega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni. Ponudbi za prevzete vodovodnih del v Cirkušah je tudi priložiti seznam jednotnih cen za vpeljavo hišnih vodovodov.

Deželni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno obravnavo ali pa dela sploh ne oddati. Načrti, proračun in stavbni pogoji se dobe pri deželnem stavbnem uradu v navadnih uradnih urah in sicer za vodovod v Cirkušah za 4 K, za rezervar na Selu za 2 K.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 17. julija 1912.

M. TUŠEK, LJUBLJANA

Stari trg 28

trgovina s steklom, porcelanom, svetilkami, podobami in zrcali po najnižjih cenah

se priporoča prečastiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom za lastno

umetno izdelovanje slikanih cerkvenih oken.

Načrte in proračune na željo. — Solidna postrežba.

153

»DIE ZEIT«, zelo razširjen dunajski list, piše v št. 2908, Dunaj, sobota, dne 29. vinotoka 1910, na strani 10 pod naslovom: Narodnogospodarska revija »Časac«. Dalje »NAŠ OTROK!« Casopis za vzgojo in varstvo otrok, Dunaj, V. letnik, št. 2, koncem maja 1907. — Pojem: »NARAVNI NAČIN ZDRAVLJENJA!« Glasilo za praktično higijeno na Dunaju decembra 1910. št. 421, 22. letnik pišejo sledeče:

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga otročja redilna sredstva 1 do 3 K, velja »SLADIN« ali dr. pl. Trnkóczy-ja »SLADNI ČAJ« 1 zavojček z 1/4 kg samo 60 vin. Na tisoče otrok ga zavživa z najboljšim uspehom. — Glavne zaloge v Ljubljani lekarna Trnkóczy, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII, Josefstädterstrasse 25; III, Radetzkyplatz 4; V, Schönbrunnerstrasse 19; v Graecu, Sackstrasse 3. Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna tvrdka. — Preizkušeno lekarniško blago. — Drogijške cene. — Mastila za živinorejce. — Telefon št. 190.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obreduje hranilne vloge po 4 1/4 % brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici polletno. Vloge v ekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v 4 1/2 % komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po 4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska. Uradne ure za stranke usak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.